СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ТРАВНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 29, 1987 No. 101. VOL. XCIV.

Представники ДЦ УНР відвідали Митрополита Мстислава

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (УІБ). — У середу, 21-го травня, Митрополит УПЦ Блаженніший Мстислав прийняв представників Державного Центру УНРеспубліки Президента Миколу Лівицького з дружиною, голову Уряду УНР проф. Ярослава Рудницького, заступника голови інж. М. Нікіша, керівника Ресорту культури й науки проф. Володимира Жилу, голову Представництва УНР у Бразилії д-ра Михайла Рубінця й голову УІБ з Канади Тетяну Носко - Оборонів. У більш як двогодинній авдієнції складено Владиці Мстиславові привіт і побажання з нагоди 45-річчя його рукоположення та гратуляції з приводу поставлення тут того дня відливу статуї Княгині Ольги перед церквою-пам'ятником.

В розмові з Митрополитом порушено ряд церковно-релігійних і громадсько-політичних справ, наприклад, справу спільного святкування Ювілею Хрищення Руси-України в 1988 році, питання українських патріярхів, консолідаційно-координаційні заходи політичних середовищ на базі ДЦ УНР, науково-культурні справи тощо. На спомин перебування у Митрополита передано йому видання УММАН — ілюстрації П. В. Носка до Шевченкового „Кобзаря", що викликало окреме зацікавлення Владики.

Співробітники Владики, голова Консисторії о. М. Борисенко та інші, опроваджували гостей по Домі Української Культури, бібліотеці, видавництві тощо. Вони також оглянули цвинтар коло церкви-пам'ятника та були на могилах сл. п. президента Андрія Лівицького і його дружини.

Сеньйори з Чикаґо ідуть на Союзівку

Чикаґо. — Цього року сеньйори УНС з Чикаґо знов візьмуть участь в з'їзді Об'єднання Сеньйорів Українського Народного Союзу.

У суботу, 13-го червня виїде з Чикаґо автобус на Союзівку. Прогулька триватиме один тиждень, бо крім з'їзду сеньйорів учасники також візьмуть участь у посвяченні пам'ятника св. п. Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого, що відбудеться у неділю, 21-го червня на Союзівці.

В додатку до офіційної частини з'їзду, учасники поїздки будуть мати досить часу, щоб побачитися із знайомими та ґарно забавитися серед чудесної природи в горах на Союзівці.

Прогулька коштуватиме 138 дол. від особи за автобус в обидві сторони та 20 дол. за кожний день перебування на Союзівці (включає харчування).

Зголошуватися на поїздку можна в Чикаґо до Павла Олексюка, тел.: (312) 243-0378, та висилати зголошення до: Chicago Travel Office, 2057 Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622.

УВУ матиме літні курси з правничою й економічною тематикою

Мюнхен, Західня Німеччина (УВУ). — Цьогорічні виклади і семінари на факультеті права і суспільно-економічних наук УВУ, які відбуватимуться на протязі липня і серпня ц.р., будуть охоплювати різноманітну тематику не тільки з теоретичного погляду, але й збагачену прикладами з актуальної дійсности. Серед викладаючих академічних сил передбачені такі професори, доценти й викладачі: М. Богатюк (ЗСА), Б.Вітошинський (Франція), О.Горн (Німеччина), А. Жуковський (Франція), А. Камінський (Німеччина), Й. Кратохвіль (Німеччина), О. Кушпета (Голляндія), Г. Маєр-Ляврін (Німеччина), Л. Нодь (Німеччина), М. Трухан (Німеччиа), З. Соколюк (Німеччина), Б. Фабіян (Німеччина), Т. Б. Цюцюра (Німеччина).

У програму викладів входять такі теми: екологія, політика і право (Т.Б. Цюцюра), у якій розглядатиметься правні й політичні аспекти охорони довкілля, включно з проблематикою чорнобильської катастрофи; проблематика права видачі (О.Горн) з узгляднениям актуального законодавства, зокрема Західньої Німеччини; історія европейського приватного права новітніх часів (Г. Маєр-Ляврін); вибрані проблеми міжнародного права (Б. Вітошинський), зокрема співвідношення міжнародного і державного права, проблема втручання у внутрішні справи, революції і повстанські рухи; совєтська наука адміністративного права з погляду західньоевропейського вчення (З. Соколюк), де піддається критичній аналізі засади й методи здійснення совєтського законодавства в адміністрації; роля стосунків зовнішньої торгівлі між західньо- і східньоевропейськими державами (Б. Фабіян); введення у проблематику міжнародних взаємин (А. Камінський); становище української національної меншини в Польщі (М. Трухан) — практика лагодження меншостевих питань в соціялістичній країні; мікро і макроекономічні принципи та їх стосування (М. Богатюк); фінансова система в СССР (О. Кушпета) з розглядом питань бюджету кредитово-фінансової системи, надходжень і розподілу з особливим узглядненням УССР; значення приватного сільського господарства в СССР і в Мадярщині (Л. Нодь); деякі аспекти економічної географії України (А. Жуковський).

ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ УНДОМУ

Ню Йорк. — Загальні збори шеровців Українського Народного Дому відбудуться тут у власному приміщенні при Другій авеню в неділю, 31-го травня ц.р., о год. 2-ій по полудні. Дирекція запрошує усіх уділовців (шеровців) прибути на збори, а тих хто не зможе зробити цього з поважних причин, щоб якнайскорше надіслали на адресу дирекції свої „проксі". Члени ради директорів і адміністрації поінформують присутніх про усі пляни на майбутнє і запроєктовану інсталяцію нової вінди, що потребує окремої ухвали.

ЗУСТРІЧ З М. ЕДВАРДСОМ І Т. Д'АВІНЬЙОН В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — 86-ий Відділ СУА влаштовує зустріч з Майком Едвардсом, автором статті „Україна" в журналі „Нешенел Джіоґрафік", та Танею Д'авіньйон, яка висвітлить прозірки. Зустріч відбудеться в п'ятницю, 5-го червня ц.р. о год. 7:30 вечора, в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню в Ірвінґтоні, Н. Дж.

Нюйоркський Відділ Гарвардського Проєкту активізується

На фото (зліва): В. Маґун, В. Никфорук, М. Турецький, Я. Пастушенко, В. Ворох та З. Туркало.

Ню Йорк (ІЯХ). — Місто Ню Йорк було, є і буде мабуть ще на довгі роки економічним, культурним і політичним центром світу. Воно є і буде теж і українським центром. Тут містяться Централі багатьох організацій, тут має теж осідок центральний Діловий Комітет Гарвардського Проєкту

Останньо теж заіснував тут місцевий відділ Гарвардського Проєкту, що його очолив інж. Микола Турецький, а йому допомагатимуть: Василь Никифорук, містоголова, Зеновій Туркало, секретар, Володимир Маґун, скарбник, Ярослав Пастушенко, фінансовий референт, та Ярослава Рубель, Евстахія Гойдиш і Ірена Куровицька, пропаґандивна референтура.

Найбільщою імпрезою, яку Комітет приготовляє — це бенкет, який включатиме Ню Йорк і метрополію, включно з відділами в Нюарку, Менвіллі, Трентоні, Пассейк і Байон та Джерзі Сити. Незабаром буде скликана нарада представників згаданих осередків і тоді буде обраний окремий Бенкетовий комітет.

Незалежно від цього бенкету, Управа буде проводити збірку на здійснення Гарвардського Проєкту. Обрані люди дають запоруку, що акція буде проходити успішно.

Появилась книжка про українців у ЗСА

У видавництві Гарвардського університету появилась довгоочікувана книжка англійською мовою про українське поселення в Америці. Її редаґував та приготовив окремі розділи д-р Олег Воловина, відомий професійний демограф. Крім того співпрацювало в цій монографії десять інших авторів. Її повний заголовок є „Етнічність і національна ідентичність: демографічна і національна характеристика осіб з українською матірною мовою у ЗСА".

Ця документальна праця появляється під патронатом Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) у престижевому видавництві. Вона використовує офіційні переписи населення за 1970 і 1980 роки. Йдеться тут про громадян, які подали себе „україномовними" або українського походження". З окремих розділів читач довідається про їхнє розміщення по стейтах і містах, як теж про їх віковий стан, кількість родин, матеріяльний стан, освіту тощо. Українські братські, церковні, молодечі та шкільні організації мають тепер можливості опертись в їхніх плянах і діяльності на факти про сучасний стан українства в ЗСА, та динаміку змін у цих скупченнях.

Важне є теж, що книжка зможе служити своєрідним підручником в українських школах, як рівнож і в університетських курсах. Вона буде цікавою і доступною також для загального читача тому, що помимо наукового підходу до теми, в книжці поміщено теж історичну і побутову характеристику української етнічної групи у формі стислих розділів авторства д-ра Мирона Куропася, Володимира Бандери та Всеволода Ісаїва.

Слід сподіватись, що ця старанно видана монографія скоро знайде заслужене місце в публічних та університетських бібліотеках.

Повна назва в оригіналі: Oleh Wolowyna, ed. Ethnicity and National Identity: Demographic and Socioeconomic Characteristics of Persons with Ukrainian Mother Tongue in the United States, Cambridge, Harvard University Press, 1986, pp. XII+175. $17.95.

Замовляти слід через: Harvard Ukrainian Research Institute 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

Українські філателісти візьмуть участь у виставці

Торонто, Канада. Місцеві члени Союзу Українських Філателістів і Нумізматиків (СУФН) гоститимуть зацікавлених і приятелів української Філателії на Світовій філателістичній виставці CAPEX'87. Виставка, яка відбудеться в Метро Торонто Конвеншен Центрі в днях 13-21-го червня ц.р. заповідається на найцікавішу в історії канадської філателії.

На виставці CAPEX'87 будуть виставлені найкращі філателістичні збірки світу. У виставці візьмуть участь близько 130 продавців, 95 пошт з різних частин світу та численні філателістичні товариства. Щоденно будуть відбуватися публічні ліцитації та доповіді.

Союз Українських Філателістів та Нумізматиків на спілку з Союзом чехословацьких філателістів буде мати там своє приміщення. Метою участи СУФН в цій виставці є ширити зацікавлення українською філателією. Чергові — члени СУФН будуть присутні в цьому приміщенні в часі цілої виставки. Вони плянують роздавати та продавати матеріяли СУФН, відповідати на запити цікавих та заохочувати зацікавлених ставати членами СУФН.

Союз Українських Філателістів та Нумізматиків заохочує всіх філателістів відвідати CAPEX'87 та завітати до українського відділу.

У Кремлі далі продовжується боротьба за владу

Москва. — Кореспондент американської газети „Сандей Таймс" в Москві Едмунд Стівенс інформує, покликаючись на „абсолютно довірочні джерела" про хворобу (серцевий приступ) члена Політбюра і Центрального Комітету КПСС й першого заступника голови Ради Міністрів СССР Гайдара Алієва.

Стівенс пише, що Алієва відвезли до шпиталю прямо з його бюра в Кремлі, але совєтські засоби масової інформації не подали до загального відома цієї вістки і взагалі промовчали хворобу будь-що-будь непересічної особи в Совєтському Союзі.

Раніше поширились були вістки, головно серед західніх дипломатів, — пише далі Стівенс, що між Алієвим і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим „існують різниці в поглядах" на багато справ зовнішньої і внутрішньої політики СССР. Алієв, який був тісно пов'язаний з попереднім генеральним секретарем Леонідом Брежневим і був підвищений на першого заступника голови Ради Міністрів за владування Юрія Андропова, відповідав в Раді Міністрів за транспорт, виховання, а також за економічний розвиток кавказьких республік.

Минулого тижня совєтські газети опублікували про цілий ряд недоліків в економіці Азербайджану, транспорті і вихованні, якраз критикували ті ділянки, за які ніс відповідальність Алієв.

Припускають, що поява цих статтей і редакційних заміток пов'язані з бажанням М. Ґорбачова усунути Алієва з Політбюра. Існує можливість, що серцевий припадок також був пов'язаний з цією закулісною справою, чи радше дальшою боротьбою в Кремлі за владу.

СССР розпочав радіопередавання до ЗСА з Куби

Вашінґтон. — Федеральна інформаційна аґенція повідомила офіційно, що Совєтський Союз розпочав в кінці минулого тижня радіопередавання в англійській мові з Куби, призначені для слухачів у З'єднаних Стейтах Америки в першу чергу, припинивши рівночасно, принаймні тимчасово, заглушування радіопередавання „Голосу Америки".

Очевидно, Адміністрація президента Роналда Реґена не знає покищо чи передавання з Куби заплямоване на довший час, чи це тільки пропаґандивний експеримент, щоб переконатись чи американська спільнота позитивно сприйматиме комуністичну інфільтрацію.

В тому самому часі совєтські керівники наказали своїм і закордонним комуністичним засобам масової інформації продовжувати критику американської закордонної, внутрішньої і збройневої політики, рівночасно наголошуючи „мирну політику" Совєтського Союзу й ініціятиву Міхаїла Ґорбачова про зменшення стратегічної нуклеарної зброї та ліквідацію ракетних гнізд на території Европи.

Чарлз З. Вік, директор інформаційної аґенції, заявив під час інтерв'ю, що англійські передачі росіян з Куби, які передаватимуться на середніх хвилях (AM-1040 кілогерц) є свого роду „експериментом" і тимчасово передаватимуться кожної другої суботи й неділі, від 8-ої години вранці до 6-ої вечора. Невідомий ще також зміст програм.

Справу совєтських передач порушував в розмові з Віком совєтський представник Александр Н. Яковлев в Рейкявіку під час зустрічі там президента Роналда Реґена з М. Ґорбачовим. Вік пригадує, що Яковлєв, член Центрального Комітету КПСС, натякав вже тоді, що СССР погодиться евентуально на стримання заглушування передач „Голосу Америки", якщо ЗСА не заглушуватимуть совєтські передачі з Куби. Тому, що Уряд ЗСА взагалі не реаґував на пропозицію Яковлєва, представники СССР самі заініціювали стримання заглушування, але вже на другий день проголосили свій плян передач з Куби.

Не відомо, ще чи у зв'язку з експериментальними передачами чи існує для цього інша поважна причина, але Державний департамент зарядив, що журналісти з СССР й інших східньоевропейських країн не зможуть від 1-го червня ц.р. без супроводу ходити коридорами, використовувати бібліотеки, розмовляти з урядниками під час перерви тощо. Усі пресові картки, які були досі видані совєтським й іншим комуністичним кореспондентам із країн Варшавського Пакту, від дня проголошення зарядження стають неважними, — заявив речник Державного департаменту Піт Мартінез, який відмовився від коментарів в цій справі.

У ВАШІНҐТОНІ ПАНУЄ АТМОСФЕРА НЕПЕВНОСТИ

Вашінґтон. — Речники Адміністрації президента Роналда Реґена, в тому числі також сам Президент, не виявляють своїх плянів і нової стратеґії на Близькому Сході, особливо у Перській затоці і тому у зв'язку з мовчанкою у Білому Домі, Державному департаменті і Пентаґоні, в Капітолі панує атмосфера непевности. Законодавці не знають, наприклад, як Адміністрація думає оборонятися, якщо іранці здійснюватимуть на практиці свої погрози і обстрілюватимуть кувайтські оливні танкери, які плавають під американськими прапорами і в супроводі американських воєнних кораблів. В Капітолі знають, що воєнні кораблі на Середземному морі і у Перській затоці отримали зарядження від Пентаґону оборонятися у випадку нападу, але як далеко піде уряд в цій обороні і чи атакуватиме також іранські ракетні вистрільні, ніхто не знає.

„Ми мусимо і зобов'язані оборонятись", — заявив президент Р. Реґен кореспондентам, але він відмовився входити в деталі цього пляну оборони. „Я думаю, що більш розумно з тактичного боку, щоб іранці лягали спати з турботою, не знаючи про те, як ми будемо реаґувати, замість сказати їм наперед про усі наші пляни", заявляє Президент усім тим, хто спішаться виявити на сторінках преси і на телевізійних екранах усі таємниці стратеґії ЗСА на Близькому Сході і чого доброго подати докладні діяграми, де й коли стоятимуть американські кораблі, яка їхня ціль, сила і засяг нищівного вогню. Засоби масової інформації вже не раз допускались в минулому колосальної помилки, наносячи великої шкоди американській закордонній і оборонній політиці. Їм дещо тяжче приходиться здобувати інформації за цієї Адміністрації, бо президент Р. Реґен ставить наголос на засекреченість тих справ, які мусять і повинні бути засекречені. За попередніх адміністрацій пресова „мідія" виносила з Білого Дому й інших урядових департаментів документи сринями і пізніше поступово публікувала їх на сторінках преси чи передавала місяцями на телевізійних екранах і радіо шляхом.

У зв'язку з подіями у Перській затоці і відмовою західньоевропейських альянтів у Брюсселі вислати в район Середземного моря свої кораблі для підсилення американської фльоти і моральної підтримки американських оборонних заходів та забезпечення достави оливної ропи до тих країн, які не можуть без цього продукту обійтися, у Конгресі ЗСА існує сильна опозиція до плянів Адміністрації і до можливости втягнення Америки у війну на Близькому Сході. Побоювання ще більше збільшилися після цього, як Р. Реґен дозволив кувайтським оливним танкерам зареєструватися і плавати під американськими прапорами, бо кожний обстріл такого танкера, є обстрілом американського корабля і проти такої провокації воєнні кораблі мають право реаґувати, згідно з новим зарядженням.

Поінформовані політичні спостерігачі думають, що у випадку іранської провокації ЗСА знищать усі іранські ракетні гнізда, а може навіть заатакують інші воєнні об'єкти і тим самим значно послаблять іранську спроможність ведення дальшої війни проти Іраку. Покищо Іран поводиться дуже спокійно, мабуть відчуває небезпеку виступу проти такої мілітарної сили, якою являються З'єднані Стейти Америки.

У СВІТІ

РЕЧНИКИ ПЕНТАҐОНУ призналися, що американський воєнний корабель супроводжав кувайтський торговельний корабель через Перську затоку, який віз до Баґрейн закуплену у З'єднаних Стейтах Америки зброю, зокрема танки типу M-60. Раніше Адміністрація президента Роналда Реґена заявляла, що американські воєнні кораблі зобов'язалися охороняти кувайтські оливні танкери, які перевозитимуть оливну ропу під американськими прапорами. Тепер виявляється, що існують також інші зобов'язання, про які Адміністрація не інформувала свого часу Конґрес. Деякі законодавці висловили своє незадоволення таким поступованням Уряду і заявили, що жадатимуть від Білого Дому і Пентаґону додаткового вияснення.

В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ далі продовжується урядова криза. Президент Кореї Чун Ду Гван звільнив прем'єр-міністра і сімох членів кабінету, тих, які започаткували масову резиґнацію міністрів з приводу смерти одного студента, який після участи в демонстрації був арештований, допитуваний і помер після того у шпиталі. Опозиційні критики і противники Чун Ду Гвана, домагаються безумовної резиґнації президента і передання влади в руки цивільних політиків. Тисячі студентів продовжують демонструвати на вулицях Сеулю й інших більших міст, вигукують гасла з вимогою резиґнації Гвана і засуджують уряд за тотрури і вбивство студента. Вміжчасі президент назначив на нового прем'єр-міністра Лі Ган Кея, професора права Сеульського університету, релятивно поміркованого політика, який, однак, не займався політичними справами в останніх роках і тому його ім'я мало відоме в народі. Уряд наказав заарештувати поліціянтів і поліційних старшин відповідальних за смерть студента і перевести докладне слідство

В АМЕРИЦІ

В МІСТЕЧКУ ОНЕОНТА, що розташоване 70 миль на південний захід від Олбані, Н. Й., в неділю 25-го травня ц.р., відкрито пам'ятник, перший у стейті, поляглим морським піхотинцям, що загинули в Бейруті чотири роки тому від нападу терористів. Рівночасно це містечко з 16,000 населення відкрило й пам'ятник загиблим воякам повіту Отсеґа у В'єтнамській війні.

ПІСЛЯ ДВОХ БІЛЬЙОНІВ долярів втрати та 25,000 звільнень з праці, американська індустрія виробу напівпровідників, що рухають все, почавши від компюторів до розвідувальних сателітів до посудомийних машин, виявляє повільний зворот до зросту. Цей позитивний оборот аналітики приписують частинно санкціям супроти Японії адміністрацією президента Роналда Реґена, як теж і поспіхові закупів особистих компюторів, що й було вислідом цих санкцій.

ВЕРХОВНИЙ СУД З'єднаних Стейтів Америки проголосував рішенням 6 до 3, що Федеральні суди мають право ув'язнювати кримінально оскаржених без дозволу на грошову запоруку перед судовим розглядом. Це одне з найважливіших рішень кримінального права за останні роки, де Верховний суд підтримав застереження акту з 1984 року.

СЕЛЛІ К. РАЙД., ПЕРША американська жінка-астронавт, замінює корпус астронавтів на академічну позицію наукового співробітника в Стенфордському університеті — це її альма матір. Д-р Райд, 30 літня жінка-фізик, що в 1983 році стала першою американкою, яка відбула шестиденний політ у простір, як член залоги на покладі сьомої простірної ракети. Вдруге вона подорожувала в 1984 році на восьмиденному полеті. „Селлі Райд відходить з Крайового управління аеронавтики і дослідження простору (НАСА) з високим свідоцтвом досягнень, за які цілий народ повинен бути їй вдячним", — так висловився про д-ра Райд адміністратор управління аеронавтики д-р Джеймс Флечер.

ФЕДЕРАЛЬНІ УРЯДОВЦІ повідомили про те, що Уряд в червні ц.р. не буде карати тих працедавців, що затруднюють у себе нелеґальних іміґрантів. Відсунення переведення в життя цього іміґраційного закону зроблено з огляду на те, що Уряд не розіслав анкет потрібних до започаткування цього нового закону.

СВІТОВОЇ СЛАВИ американський тенісист Джан МекЕнро програв в першій рунді відкритого тенісового турніру в Парижі. Його переміг маловідомий арґентинець Горасіо де ля Пеня 4-6, 6-4, 6-2, 6-2. Великий стадіон ім. Ролянда Ґарро був переповнений глядачами і ентузіястами тенісового спорту, які не могли вийти з дива приглядаючись неуважній грі МекЕнро, що після поразки, на своє оправдання подавав перевтомлення.

ЧАРЛЗ ЕЛЛІОТ ПІРС, МОЛ. науковець з ділянки англійської літератури і голова департаменту англійської літератури у Вассар коледжі, найменований новим директором Пірмонт Морган бібліотеки. Це бібліотека-музей, одна з найкращих в Америці та центр дослідів з ділянки друкованих книг, ілюмінованих рукописів і рисунку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Залицяння Москви до невтральних країн

У „Ню Йорк Таймсі" з минулого понеділка, 25-го травня ц.р., появилася надзвичайно цікава стаття-допис із Москви про зміну її політики супроти так званого третього світу. Дотепер, — читаємо там, — Советський Союз дивився на той третій світ, себто дійсних невтральних, тільки як на терен комуністичної експансії, часто з ужиттям збройної сили, власної чи кубинської (як в Анґолі). Тепер Міхаїл Ґорбачов і підлегла йому монопольно-комуністична преса змінили тон. Дописувач з Москви Білл Келлер подає деякі конкретні приклади.

Наприклад, коли до Москви прилетів мехіканський міністер закордонних справ Бернардо Сепульведа Амор, то його вітали й гостили по-королівськи і він мав довгу зустріч із Ґорбачовом, — а коли у тому самому часі був у Москві міністер закордонних справ Лівії Ґабаллах Азус Тальгі, то преса ледве згадала про це й Ґорбачов його не прийняв, дарма що Лівія — це давній союзник-клієнт і виконавець волі Советського Союзу. Ґорбачов буцім то запевняв мехіканського міністра, що СССР не задумує втручатися у мехікансько-американські відносини і їх псувати. Так само советська дипломатія нав'язала настільки добрі зв'язки з арабським Кувайтом в обширі Перської затоки, що запевнила безпеку кувайтським нафтоналивним кораблям, даючи їм навіть советський прапор. Американський Уряд також запропонував арабським країнам, продуцентам нафти, що дозволить їхнім нафтоналивним кораблям плисти під американським прапором.

Залицяння СССР до латинських невтральних країн має проявитися у відвідинах Ґорбачова до Мехіко й Арґентини, з поминенням комуністичних Куби і Нікараґуа. Відколи Ґорбачов позбувся „перманентного" міністра закордонних справ Андрея Ґромика, зробивши його президентом СССР без ніякої реальної влади, советська дипломатія проявила і далі проявляє велику метушливість. Сам Ґорбачов недавно хвалився, що він розмовляв уже на протязі двох років свого урядування з кругло 100 закордонними достойниками, а його міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе відвідав вже такі країни, про існування яких Ґромико навіть не знав.

Але Советський Союз не вирікається своїх давніх сателітів. Советське окупаційне військо в Афганістані продовжує винищувати тамошніх автохтонів. СССР далі підтримує В'єтнам в його поході проти Камбоджі і Советський Союз продовжує пересилати зброю почерез Кубу для Нікараґуа. Це все хвилює і непокоїть сусідів отих країн і все те є доказом, що Ґорбачов зручно зміняє тактику, а не вирікається давніх завітних мрій советської імперії. Ґорбачов зручно використовує помилки самих американців, які не здають собі справи, що ллють воду на советський млин.

Спершу американський Уряд із згодою самого Реґена вислав транспорт зброї Іранові — що обурило арабські країни, ворожі Іранові. Реґенові треба приписати в добро, що він признав, що це була помилка, бо надія, що Іран допоможе звільнити схоплених в Ливані американських „закладників" не здійснилася. Тим транспортом зброї не злагіднено теж ворожнечі Ірану супроти ЗСА. Коли президент Роналд Реґен і його дружина Нensі висловлювали зібраним у Мейпорті на Фльориді своє найглибше співчуття родинам загинулих 17-го травня ц.р. 17-ох моряків на фреґаті „Старк", внаслідок поцілення цього корабля ракетою з іранського літака „Міраж", — на вулицях столиці Ірану Теґрані люди танцювали з радости, що „країну Сатани", як там називають Америку, поцілив такий удар. Другою помилкою Америки, що її використовує Ґорбачов — це вже вина не Уряду Реґена, а Конґресу, який повів безконечне слідство з переслуханням десятків причетних до „Іранського скандалу" осіб — що принижує в очах всього закордону повагу Америки.

Проте в СССР панує економічна криза і Ґорбачов не всилі підтримати свої компліментарні жести пожвавленою грошовою допомогою. До того ж однаково латино-американські країни бояться перетворення Нікараґуа в советського сателіта, як теж арабські країни з обширу Перської затоки бояться зросту тамошньої збройної сили Москви. Тому заява однаково Реґена, як секретаря Оборони Каспера Вайнберґера, що ЗСА не припинять своєї присутности на морському шляху, яким пливуть нафтоналивні кораблі, мала добрий відгук у всіх тамошніх країнах. Дипломатичні успіхи Ґорбачова епізодичні і проминальні. Єгипет, Савдійська Арабія, Кувайт, Емірати і взагалі всі прозахідні країни Близького Сходу та Латинської Америки здають собі справу, що дійсним протектором миру є ЗСА.

Степан Женецький

ЧИ ҐОРБАЧОВ ПРОВЕДЕ „ДРУГУ РЕВОЛЮЦІЮ" В СССР?

Західні совєтологи пишуть, що вже проминуло дві третіх сторіччя від большевицької революції в царській Росії, та що з цієї нагоди генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов, нахваляється, що партія, яка перевела цю революцію, має історію по її стороні. Але, наглядно, — пишуть ці ж совєтологи, — партія не є по Ґорбачова стороні. Про це ясно свідчить цей факт, що на нарадах ЦК КПСС, що відбулися в Москві в січні ц.р., найвищі партійні головачі спокійно вислухали Ґорбачова, найгострішу, як досі, атаку про партійну нездібність і заскорузлість, за часів владування Брежнєва, та нові його пляни про зміни. Але сам плян Ґорбачова для переведення „Другої революції", який, як він сподівався, що стримає економічний занепад московської комуністичної імперії, відсунено, щонайменше до наступного партійного з'їзду, отже на рік часу, бо забагато партійців почало сумніватися щодо змін, які він запланував.

Щождо „змін" Ґорбачова, що їх він запланував, то їх метою є не послабити владу партії, але радше, використати її для успішного переведення його реформ. Він пропонує, що партійні секретаріяти, аж до проводу всіх 15 республік повинні бути обирані тайним голосуванням, та що комітети, які переводять вибори, повинні мати право ставити більше як одного кандидата на вибір. Він також плянує зміни способу самих виборів, за якими досі обирано ради — отже льокальні уряди. Над такими та іншими плянами, щоб увести більше „соціялістичної демократії", мають радити на спеціяльному з'їзді партії, який має відбутися за рік, отже в 1988 році.

Усі ці нові пляни виглядають дуже „небезпечні" й „революційні" для партійної знатті, яка не довіряє своєму новому проводиреві, що зрештою, і сам Ґорбачов явно визнає, що таких „незадоволених його новаторствами" є дуже багато. Та навіть ті його нібито „дуже радикальні пляни", які він проголосив, не сягають до глибини партійних проблем.

Як відомо, комуністична партія, — це організація, де всі розпорядки йдуть згори вдолину. — А це значить, що ні пропозиція тайного голосування ані дозвіл ставити більше як одного кандидатів до виборів не конче запевняють, що до керівництва попадуть найкращі люди, або що вони не стануть надуживати влади, якщо не буде переведено дальших основних змін.

А тими дальшими реформами повинні бути: перш усього, обмеження часу, як довго вибрана людина на даному становищі може виконувати свою функцію, визначення тривання часу влади та обмеження віку, так щоб ці, що займають певний час якесь керівне становище — періодично робили місце новим людям. Це дві найголовніші пропозиції, над якими, як тепер стало відомо на Заході, гаряче дискутували советські партійці на останньому партійному з'їзді. Третьою головною пропозицією був плян зменшення спеціяльних привілеїв, які досі притягали забагато невідповідних людей до партії, які пхалися туди за наживою. Всі ці нові ідеї, що їх висунув був Ґорбачов, не пройшли на з'їзді минулого року. А тому, що він і тим разом про них не згадував, то виглядає, що вони не пройшли й цього року.

У Советському Союзі закоренився такий звичай, що вже сама згадка про якусь реформу партії вимагає великої відваги. Нікіта Хрущов був попробував дати застрик нового життя партії, яка під час владування Сталіна була заниділа. Але його пляни реформи партії були такі, що перелякали навіть його прихильників. І тоді його безцеремонно усунено від влади в 1964 році. Свідомий такої небезпеки і для себе Ґорбачов тільки дуже делікатно висловився про потребу лише „деяких" реформ партії, даючи до зрозуміння, що його „реформи" не будуть продовжуватися — „ні задалеко", „ні заскоро". Намагання Ґорбачова впровадити нові реформи є тим трудніші, що з усіх 307 членів ЦК КПСС — офіційне керівне тіло партії — дві третини з них становлять ті, що їх назначив Брежнєв.

Одначе, які труднощі Ґорбачов не мав би, йому таки вдалося запровадити маленькі реформи в деяких ділянках советського життя. Він заохотив советські засоби масової інформації — пресу, телевізію, радіо — до більшої відкритости про ріжні невдачі та випадки. Затоплення советського підводного корабля та заворушення на національному тлі в Казахстані у зв'язку з усуненням Кунаєва з партійного проводу були офіційно проголошені. Від 22-го січня ц.р. передачі англійського радіо Бі-Бі-Сі російською мовою, дозволено слухати в Советському Союзі без заглушування. Вони були постійно заглушувані від 1980 року, коли Кремль налякався, що вістки про неспокої в Польщі, що їх спричинила „Солідарність", можуть мати вплив на неросійські народи, а головним чином на українців. Від жовтня 1986 року також китайські передачі по-російськи Кремль рівно ж перестав заглушувати. Ще й далі заглушують американські радіопередачі — „Свобода", „Вільна Европа", хоча останньо „Голос Америки" залишили в спокою.

Тепер в Москві починають потрохи розкривати чорні часи панування садистичного Сталіна. Один російський часопис надрукував оповідання, як Ленін намагався відсунути Сталі-

(Закінчення на стор. 4)

Про Альманахи УНСоюзу

Кожного року підготовляється альманах „Свободи" з великим вкладом праці, уваги і любови до цих тривких видань. Завжди має він свою головну тему, яка ниткою проходить через його зміст, має і белетристику і поезію, щоб догодити всім прошаркам нашої спільноти та її різним смакам. А все ж помимо того не кожного року маємо таку реакцію, як це було в останньому, коли до редакції „Свободи" посипалися листи читачів з виїмковими похвалами і признаннями для Альманаху на 1987 рік та його змісту.

„Альманах на 1987 рік дуже цікавий. Багато гарних оповідань. Можна з цікавістю почитати і забути, що діється навколо..."

„Залучую 8 дол. за Календар-Альманах (1987 рік), що його Ви дуже гарно зредагували. Ґратулюю!"

„В залученні висилаю 8 дол. за Альманах 1987 р. Між іншим дуже вартісний, бо зредаґований знаменито. На конкурсі Ви напевно дістали б першу нагороду.

„Коли я був готовий завернути ваш Альманах, з цікавістю до нього заглянув — Дивно! Ви видали цінну і прекрасну річ..."

Ось декілька голосів, що прийшли на руки головного редактора. А таких було багато, а і професійні критики висловилися саме про цей Альманах якнайкраще на сторінках нашого щоденника. Тому і зацікавлення цим Альманахом було велике, а належність за нього вплывала постійно та не було випадку, щоб хтось із адресатів повернув календар і не хотів його прийняти, так як це траплялося у випадку інших видань.

Правда, залишилася ще деяка кількість відборців, що призабули переслати за нього належність, але ми надіємося, що вони це таки ще зроблять, освідомивши собі своє забуття. Це допоможе нам плянувати Альманах на черговий рік у такому виді та із таким змістом, щоб не поступився попередньому, і тому праця над ним вже розпочалася.

Як напевно наші читачі вже завважили Календар-Альманах на 1988 рік буде в більшості посвячений цій річниці, яка тепер стоїть на передовому місці у цілій українській вільній спільноті, а це 1000-річчю Хрищення України.

Не забуде Календар-Альманах згадати також дві інші скромніші, а однак важливі річниці, що припадають на черговий рік — а це 70-річчя української державности і 95 років від часу як появилося перше число нашого щоденника „Свобода". Сподіваємося, що наші постійні автори відгукнуться і цим разом своїми статтями.

Отже зміст календаря заповідається цікаво і ми надіємося, що у висліді він дістане прихильну оцінку як і його попередник.

Петро Сулима

ДИВНА КРИТИКА КНИЖКИ ПРО ГОЛОД

II.

Коли мова про ґеноцид і самий голод та факт, що советська влада і советські джерела заперечують навіть саме існування голоду, то що ж, вони заперечують і відкидають також закид і вину за масакру польських офіцерів в Катині; заперечують і відкидають вину за Вінницький злочин масових вбивств 1937-38 років; заперечують існування задуму виселення українців з України; хоч Хрущов це потвердив; відкидали, заперечували і взагалі ставили догори ногами безліч справ. Резензент, очевидно, знає або мусів би знати про всі ці справи, бо це не дрібні, чисто льокальні події й явища, а проте, покликаючися на советські праці „з історії" і цитуючи советську енциклопедію, рецензент ніде не зробив жадного застереження щодо вірогідности советських джерел. Робить він це тоді, коли в цій же рецензії він так підкреслено наголосив питання вірогідности джерел та їхнього використання.

Хочеться при цій нагоді сказати більш загально таке. В науці самозрозумілою є засада критичного відношення і критичної оцінки джерел та їхнього використання. Відноситься це в однаковій мірі до всіх джерел — українських, російських чи американських, — а втому й до праці д-ра Конквеста. Але ця засада зобов'язує в однаковій мірі не тільки Р. Конквеста, але й рецензента. Коли ми ще при джерелах, то в зв'язку з свідченням очевидців голоду чи очевидців інших подій в Україні варто згадати, що в Колюмбійському університеті в Ню Йорку та в інших університетах і наукових закладах існують і діють так зв. „орал гісторі" архіви чи проєкти, матеріялами яких користуються вчені та інші читачі без того, щоб це кидало підозріння чи якось знецінювало їхню працю.

Дуже своєрідною є та частина рецензії, що на останніх двох сторінках цієї майже вісімсторінкової рецензії. Тут д-ра Конквеста тісно пов'язано з політичними цілями української громади на Заході, яка, мовляв, пробує наслідувати жидів і розголошує справу голоду, щоб за її допомогою зробити українську справу відомою в світі та щоб для неї здобути симпатію цього світу. Одним словом, йдеться цій громаді не про науку, а про політично-пропаґандивні цілі та про „паблік рілейшенс". Оскільки працю Р. Конквеста ця рецензія ставить в такі рамки, додаючи при тому, що для цієї цілі українці зібрали 100,000 долярів, то читачеві підсувається висновок, що книга д-ра Конквеста є, очевидно, продукт найманої праці і в такому контексті не доводиться говорити про історичну чи будь-яку іншу правду, про розкриття суті явища, про його об'єктивну оцінку і визначення його справжнього місця і значення. Тим самим не доводиться серйозно говорити й про ґеноцид, а раз так, то автоматично відпадає справа вини за ґеноцид, вона, ця вина, як вода з гуски, спадає з плечей советського режиму, його керівників і чиновників. Складається враження, що тут є спроба одним пострілом вцілити двох чи й більше зайців. Рівночасно тут же відкрито — і на думку цього читача, провокативно — ставиться питання українцям на Заході про те чи їхнє організоване зусилля, чи оця їхня акція (автор рецензії вживає тут фразу historical advocacy") була успішна й чи вона їм оплатилася? Одне з його питань дослівно звучить так: „Чи українці на Заході отримали за свою інвестицію адекватну вартість?"

Серед цього відкритого балансування утилітарних цілей і інтересів знаходимо в передостанньому параграфі рецензії узагальнюючу чи підсумкову оцінку праці д-ра Конквеста. Оскільки журнал, в якому рецензія появилася ще новий, не досить поширений і тому не для всіх читачів легко доступний, подаємо цю загальну оцінку книги д-ра Конквеста повністю. Ствердивши, що на тлі непоінформованости західньої публіки про уклад Східньої Европи, помітні деякі зміни, рецензент пише: „Але коли мова про специфічний вклад книги Роберта Конквеста 'Жнива смутку', то українці та інші зацікавлені читачі не отримали ані добре написаного епічного твору, — стиль книги часто пишномовний, нудний і текст погано зредагований — ані наукової праці, висновки якої були б переконливі й тривалі. Ані не представлено в ній належно питання української своєрідности. Хоч треба признати, що Конквест виготовив як на сьогодні найдовшу студію про одну з найбільших трагедій двадцятого століття, то ця тема ще й далі очікує більш дефінітивної історичної анализи, анализи яка дозволила б фактам, зглядно подіям, говорити самим за себе, без моралізаторства або пропаґування нових акцій, базованих нібито на повчальних лекціях минулого".

Закінчення буде.

„Як марно зів'яв той первоцвіт!"

Під таким наголовком появилася недавно історична повість Володимира Мерещака. Темою його повісти є події в Західній Україні під польським пануванням, що відбулися в 1930-их роках.

Мимо того, що у вересні 1922 року польське законодавство заґарантувало Галичині й Волині широку самоуправу, ці обіцянки уряду Пілсудського скоро забулися, а розпочалося плянове і систематичне нищення кожного прояву національного, господарського і культурного життя.

Як знаємо у нашому житті, кожна акція викликує реакцію. Так і ворожа акція польського займанця не залишилася без реакції українського суспільства. Розбишацькі дії польських „стшельцуф" і карні експедиції польської поліції, а в 1930 року розв'язання і заборона організації української молоді Пласт, а дальше „пацифікація", знайшли серед молодого українського покоління дуже сильний відгомін. Так зродилася плянована акція Української Військової Організації (УВО), що згодом перемінилася на ОУН, яка повела українське суспільство в Польщі до оборонної і відплатної дії, що знайшла свій вислів у збройних нападах на державні установи, атентати на високих державних урядовців на українській землі, напади на поштові уряди і т. д.

Автор В. Мерещак, дуже влучно представляє ці події через свої головні дійові особи, Василь Жаркевич і Настуня Гавдій, навколо яких відбувається ціла відплатна дія українського визвольного руху за вбивства і побої невинних осіб, заподіяні кривди і знищення українських культурних і господарських установ польськими урядовими властями.

Досі не багато авторів писало про боротьбу українського народу під Польщею в 1930-их роках. Повість В. Мерещака є однією з них. Варто усвідомити собі цю боротьбу, бо без неї була б немислима боротьба в Другій світовій війні за незалежність і боротьба нашої героїчної УПА проти двох загарбників України — Німеччини і Москви.

Книжку, в ціні 10 дол., можна замовляти у автора, пишучи на адресу: MR. W. Mereszczak, Box 900 Sportsmen Rd. Napanoch, N. Y. 12458.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ф. Лукіянович

ФІЛЬМ „ШОАГ"

III.

У присутності Міллера, жида, працівника окремої ланки, шарффюрер який завідував всіма чотирма крематоріями у Біркенав, отримав депешу. Прочитавши, закляв, і закликав форманів-жидів, до спалювання трупів.

На випадок лементу і криків із вагонів, мовляв, українська сторожа мала відступати оподалік і пускати стрічку із скорострілів; тоді крики замовкали. Тому що члени сторожі не говорили по-польськи, їх взято за українців, а Ляндсман ніколи не поспитав — як знаєте, що це були українці?

Розмови у Хелмні велись у зовсім іншій атмосфері та обставинах. Вони відбулись у неділю, перед Службою Божою, на тлі костьолу та паради, мабуть патрона костьола, що слідувала із прапорами та іконами.

Посередині більшої групи жінок, добре вдягнених та огрядного вигляду, стояв Сімон Сребнік, сивоволосий мешканець Хелмна. В 1942 році, його, як 13-літнього хлопця, враз із родиною, перевезли із Лодзі, але водій автобуса надто спішився і напів живих жертв скинули перед ямою та дострілювали. Пострілили в голову і Сімона, але вже смеркалось, отож спалення відрочено до ранку другого дня. Вночі Сімон очуняв, виліз із ями та порачкував до найближчої хати, де його і приховали. Так сам Сімон, як і населення уважають його членом спільноти цієї місцевости.

У цій групі 10-12 осіб, жінки відповідали громадно, зчаста стараючись себе перекричати, а тому і мало зрозумілого вийшло із цієї розмови. Тоді виступив чоловік, що наглядно втішався пошаною, та заявив таке: жиди, які спричинились до розп'яття Христа, пролляли невинну кров. Про це так і заявив їм один рабин, передсказавши, що за цю провину їх Провидіння покарає. Оце і сповнюється пророцтво рабина.

Натомість, декілька кроків оподалік, стояв інший гурт жінок — приблизно шість осіб. Вони відповідали поодиноко і ось зміст їхніх міркувань: немає сумніву, що тепер їм живеться краще, бо раніше торгували і заробляли тільки жиди, а тепер — вони самі. Зрештою, і живеться їм краще, бо зайняли колишні жидівські доми. Раніше жидівки, які не працювали; відбирали їм чоловіків, а тепер цього немає, а тому, жидам місце в Ізраїлі, а полякам у Польщі, і мабуть, трудно не згодитись із цим міркуванням.

Натомість, коли везли транспорти до Треблінки, деякі мешканці пересували долоню попід бородою на шиї, на знак смерти і тому в обидвох випадках — включно із Хелмном — польський уряд та „Солідарність" запротестували проти висвітлення, бо це, мовляв, невідзеркалює наставлення польського народу до жидів.

Вітольд Карський

Довідавшись, що він є зв'язковим між польським підпіллям та екзильним урядом у Лондоні, два представники жидівського ґетто у Варшаві домовились із ним на побачення із рамени Бунду в 1942 році.

Представники Бунду поінформували Карського про безвихідне становище жидів взагалі, та що їм грозить повна заглада і знищення, про що Карський нічого не знав. Йому запропоновано відвідати ґетто, і через тунель, вони двічі побували там.

У ґетто, що було поділене на чотири дільниці, тоді залишилося тільки частина із первісного населення, бо певна кількість вимерла, інших відвезли до концтаборів: на площах і дорогах лежали нагі трупи тому, що за похорон родина повинна була заплатити, отже мертвих роздягали, щоб одяг продати, а мерців стягали на вулицю. Навколо, було сміття, бруд та нестерпний сопух. Деякі нерушно стояли і провідник вказав, що вони саме вмирають, гинуть стоячи. Люди шлялись із наміром виміняти деякі харчі за одяг, чи навпаки. Надійшли два юнаки із гітлерюґенду, один дав постріл у повітря і вулиці вмить спорожніли.

Провідники Бунду його попросили, а Карський згодився, повернувши до Лондону, передати такі постуляти всім доступним урядам:

1) З огляду на заплянoване урядом Райху повне знищення жидів, альянтські літаки мали б розкинути летючки по цілій Німеччині із повідомленням, що за це зинищення відповідатиме увесь німецький нарід;

2) якщо знищення буде продовжуватись, тоді, згідно вказаних у летючках міста — збомбардувати та все знищити не як військовий об'єкт, а як відплату за знищення жидів.

3) сконтактуватись із провідниками сіоністичного руху, як із всіма впливовими жидами, зокрема у ЗСА, щоб вони зробили все що можливе для виконання цього постуляту.

Як вже тепер відомо, Карський свою обіцянку дотримав, бо він говорив із французьким (де Ґолем), англійським (Черчілем) та урядом ЗСА — Рузвелтом, як також із сіоністами та впливовими жидами ЗСА. Розповідаючи про ці події, Карський був видимо зворушений, раз перервав, а згодом із вогкими очима і тремтячими устами, докінчив говорити. Він дістався до ЗСА і 26 літ викладав тут у одному з університетів.

Свідчення німців

В одному із кращих ресторанів у Німеччині, старшого віку чоловік, одягнений як бартендер, наливав у склянки пиво, що його розносили кельнерки. До бари присів Ляндсман і запитав: „А як там було в Треблінці?" — Чоловік глянув пильно, обернувся, нервово закурив цигарку.

Другий, це високий і грубий Франц Сухомел, колишній унтершарффюрер і комендант варти у Треблінці, мабуть на підставі обіцянки Ляндсмана, що його зізнання не використає скорше як за 30 літ. Сухомел щедро розв'язав язика, оповідаючи як то він співчував в'язням та що українська сторожа ганяла жидів, але зразу додав, що литовці були значно лютіші.

Закінчення буде

Доповідь д-ра Т. Цюцюри про екологію, совєтське право і Чорнобиль

Наукову конференцію Української Вільної Академії Наук у ЗСА, що відбулася 29-го березня ц.р., відкрив діючий президент Академії проф. Ярослав Білинський, і представив доповідача проф. Теодора Б. Цюцюру, який до весни минулого року викладав у Сейнт Мері університеті у Галіфаксі, Канада, а від червня є ректором Українського Вільного Університету в Мюнхені.

Взявши слово, проф. Т. Цюцюра сказав, що йому дуже приємно прочитати доповідь в Академії, з якою він був пов'язаний 30 років тому, коли її президентом був проф. М. Ветухів, а секретарем проф. І. Замша.

Катастрофа на чорнобильській станції, сказав доповідач, — чітко показала, що всією совєтською державно-суспільною системою керує Москва. Совєтська держава начебто федеративна, але фактично Україна не має жадних прав. За Чорнобильську атомну електростанцію мав би відповідати уряд Української ССР, але фактично вона підлягає Комісії використання атомової енергії в Москві і з нею безпосередньо були всі контакти Чорнобиля. Отже, Чорнобиль є ще одним доказом колоніяльного стану України".

Катастрофа в Чорнобилі має міжнародне значення, бо вона спричинила підвищену радіяцію в Швеції, Німеччині, Польщі, Австрії та в інших країнах. Відомо, що селяни з Західньої Німеччини подали до свого уряду заяви про відшкодування втрат, яких вони зазнали через радіяцію. Очевидно уряд Німецької Федеративної Республіки матиме з урядом СРСР переговори з цього приводу.

Професор Цюцюра зупинився на проблемі екології, що набуває дедалі більшого знання в усьому світі. Німеччина була першою країною, що почала вживати заходів для охорони природи. На Україні до 1917 року ця справа мала лише спорадичний характер. На початку 1920-их років був організований Український комітет охорони природи при Народному Комісаріяті Освіти, виникло багато заповідників. „На початку 1930-их років, — сказав доповідач, — охорона природи припинилася разом з українізацією. Після війни знищено багато карпатських лісів, річки на Україні дуже забруднені".

Проблема забруднення повітря і річок та знищення лісів тепер загострена в усьому світі. Наприклад, канадці обвинувачують З'єднані Стейти, що через маси забрудненого повітря, яке пливе через кордон, канадські ліси гинуть від кислого дощу.

Совєтські автори і соціялісти західніх країн звинувачують капіталістичну систему економіки, за якої підприємства, що є приватною власністю, беззастережно забруднюють оточення. Але совєтські підприємства, що є федеральною власністю, забруднюють природу ще більше. Сама система совєтської економіки і політичний лад СССР неминуче спричиняє екологічні катастрофи. Чорнобильська катастрофа була не першою, але попередні катастрофи на атомних станціях замовчували, та вони й не мали такого міжнароднього значення.

Професор Т. Цюцюра зауважив, що він вивчав закони різних країн про охорону природи та порівнював совєтські, американські і західньоевропейські закони. Совєтські закони виглядають чи не найкращими: вони багатослівні і виглядають досить ефективними, але ж на практиці їх не виконують, в той час, як, наприклад, німці свої закони виконують сумлінно. Це те ж саме, що й конституція СССР, текст якої дуже добрий, але ж він існує лише на папері.

Катастрофа у Чорнобилі виявила, що совєтська система з її прикметами — автократією, олігархією і централізмом неминуче спричиняє руйнування навколишнього середовища (природи). Шкідливі наслідки цього руйнування поширюються на весь світ.

Після доповіді проф. Цюцюра відповідав на численні запитання слухачів і подав ще ряд інформацій.

Він сказав, що у червні і липні минулого року був у Польщі. Там була паніка: дітей намагалися тримати у закритих приміщеннях, не випускати на відкрите повітря. Чути було вислови обурення на адресу уряду Совєтського Союзу, що допустив катастрофу у Чорнобилі.

Після перебування у Польщі Т. Цюцюра був у Відні, де йому поміряли радіяцію: вона була підвищена, але не сягала небезпечного рівня.

Професор Цюцюра згадав англомовну книжку Марплеса „Чорнобиль і нуклеарна енергія в СССР", яку минулого року видав Канадський Інститут Українських Студій. У передмові автор відзначив, що чорнобильська катастрофа стала переломним пунктом в історії використання в світі атомної енергії.

Любов Дражевська

Триденний Фестиваль у Йонкерсі

Завдяки активному осередкові Спілки Української Молоді в Йонкерсі, біля Ню Йорку, вже багато років відбуваються річні фестивалі не тільки для українців, але й для чужинців. Минулого року цей фестиваль тривав три дні і пройшов з великим успіхом, бо відвідали його тисячі чужинців, котрі подивляли мистецькі виступи нашої молоді та хвалили українські страви.

Цьогорічний фестиваль знову буде тривати три дні — 19-го, 20-го і 21-го червня - у п'ятницю у вечорі і цілий день в суботу і в неділю. Хоч досі СУМ влаштовував усі фестивалі у міських парках, то цього року знову фестиваль буде біля Церкви св. Михаїла, бо сумівська молодь спільно з місцевими парафіянами старається придбати фонди на внутрішнє викінчення церкви — розмальовання, іконостас та вітражі.

Осередок СУМ пишається своєю „Чайкою" — 50-членним ансамблем танцюристів під керівництвом Ореста Русинка, котрі досі виступали в багатьох містах Америки і коли взяти до уваги їх недовге ще існування то треба призвати майже професійне виконання українських танців. Вони і цього року будуть прикрасою нашого фестивалю. Програма буде досить багата, бо виступатимуть також танцювальні групи молодшого і старшого юнацтва (кер. В. Юрченюк), хор „Промінь" з Ню Йорку, „Кобза" з Пассейку та оркестра „Беркут".

Фестиваль підготовляється майже рік часу 20-ма комітетами, які знову очолює молодий дружинник Степан Шульган. Як і минулий, цей фестиваль відбудеться на фаховому рівні, бо звертається увагу на всі деталі, щоб задоволити не тільки старших, але й дітей.

З головніших атракцій буде льотерія, всі грошові виграші, а перший — 1.000 долярів, виграші різних подарованих речей, кераміка, образи, а також англомовні книжки та інформації про Україну.

В програмі фестивалю буде також перевірка тиснення крови, вміст цукру, а також перевірка очей. Для дітей будуть карнавалові їзди та різного роду ігри. Для всіх буде багата кухня з різними українськими стравами та напитками.

Фестиваль буде біля Церкви св. Михаїла, 21 Shonnard Pl., Yonkers, N. Y. 10703, tel.(914) 963-0209.

Запрошуємо вас провести гарно час, підтримати шляхетне діло сумівської молоді та допомогти українській церкві.

Дмитро Мотрук

Отримала найвище відзначення

Відома на терені Філядельфії молода українка Катерина Рудницька закінчила у травні цього року ЛяСалл університет отримавши найвищу нагороду, яку цей університет надає своїм випускникам щороку. Ця нагорода, т. зв. „Мак Шейн Аворд", є дуже престижева в історії цього 125-літнього університету, з уваги на факт, що її отримують тільки студенти, які крім високих оцінок у своїх студіях, зуміли теж зробити певний вклад в університетське і позауніверситетське життя.

К. Рудницька закінчила університетські студії в ЛяСалл з найвищою оцінкою, „максіма кум лявде", при чому вона протягом чотирьох років студій не мала у жадному курсі нижчої оцінки від „А", тобто визначно.

Як студентка двох дисциплін, германістики і англістики, К. Рудницька писала праці на різні теми з обох ділянок і деякі з них, згідно з думкою її професорів можна сміло друкувати у професійних чи наукових журналах. До цієї категорії належить головно її праця про Хрищення України-Руси в творах німецького поета Йоганнеса Бобровского, яку варта перекласти на українську мову.

В 1986 році К. Рудницька, одержавши стипендію від НЕҐ (Нешенел Фавндейшин фор Гюманітіс), написала монографію про американського мистця Чарлза Віллсона Піля (1741-1827), що її ЛяСалл видав окремою брошурою.

Активна в українській громаді в різних організаціях, між ними Пласт і Філія УКУ у Філядельфії, де вона студіювала кілька семестрів, Катерина Рудницька редагує англомовний тижневик „Америка", і є співредактором інформаційного листка св. Софії „Релиджес Райц". З уваги на її осяги на ЛяСалл університеті, Джорджтавн університет у Вашінґтоні, Д. К., наділив їй повну стипендію на маґістерські студії.

Н. Н.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ЛІДЕРИ намагаються применшити значення шпигунської афери Джонатана Полларда, американського жида, який займався шпигунством в користь Ізраїля і причинився до частинного погіршення відносин між З'єднаними Стейтами Америки і Ізраїлем. Парляментарна комісія в Ізраїлі, під головуванням відомого політика, колишнього міністра закордонних справ Абба Ебана встановила, що вину за це шпигунство повинні взяти на себе теперішній міністер закордонних справ Шімон Перез, який в тому часі був прем'єр-міністром уряду і Їцак Рабін, теперішній міністер оборони та іші особи на вищому рівні. Теперішній прем'єр-міністер Їцак Шамір, який, без сумніву відіграв провідну ролю у цій афері, намагається тепер применшити значення шпигунської афери, в кожному разі радить не притягати до судової відповідальности згаданих осіб, бо це, нема де правди діти, був би скандал світового значення, де найвищі державні мужі були замішані у шпигунство проти свого найближчого альянта.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, після довгої і важкої недуги, відійшла у вічність в Чікаго, в понеділок, 30-го червня 1986 р.,

наша Найдорожча ДРУЖИНА й МАМА

бл. п.

Данута з Табенцких Городиська

Цією дорогою складаємо щиру подяку о. митр. М. Бутринському за відвідини Хворої в шпиталі та за відправлення Панахиди, а о. М. Панчукові за похоронні відправи на цвинтарі св. о. Миколая.

Дякуємо дуже близькій приятельці ще зі студентських часів у Німеччині, п-ні Галі Янчишин за зворушливі слова прощання в каплиці Музика й Син. Щиро дякуємо друзям і знайомим за відспівання Панахиди.

Дякуємо всім, що телефонічними розмовами та особистими відвідинами старались улегшити терпіння Покійної — п-ні Мірі Дудас, Галі Янчишин, Ірені й Осипові Ґаджерам, Ірені й д-рові П. Поповичеві, Наді Волинець, Оксані й Тарасові Боднар, Любі Семків, Oресті Яримович, Наталії Іванів, Іванні й Михайлові Головатим та всім приятелям й знайомим, що так чисельно заповнили каплицю похоронного заведення. Дякуємо 102-му Відділові СУА з Індіяни та 12-му Відділові Золотого Хреста, які попрощали Покійну своїми прапорами. Дякуємо кузинкам з Ню Джерзі — Евгенії Ратич, Ярославі Олесницькій і Любі Лесько, які приїхали попрощати Покійну в дорогу до вічности.

Спеціяльну подяку складаємо голові 12-го Відділу Золотого Хреста п-ні Oресті Яримович і всім членкиням за приготування тризни.

Дякуємо похоронному заведенню Музика й Син за гідне переведення Похорону.

Дякуємо всім, що прислали вислови співчуття та замість квітів, зложили пожертви.

ОРЕСТ — чоловік
Д-р ОРЕСТ І МАРІЯ — син з дружиною
Д-р АНДРІЙ — син

На Служби Божі зложено	$ 225.00
Із зложених пожертв вислано:	
Енциклопедія Українознавства	850.00
Пласт — Фонд Дрота	150.00
Музей Ню Йорк	100.00
Земельний Фонд ЗУАДК-у	100.00
Церква в Люрді	50.00
Стипендія до Бразилії	200.00
Виховання священиків — Єп. І. Потоцький	100.00
Разом	$1775.00
СУА Стип. Фонд	80.00
Золотий Хрест — Політв'язні	50.00

Ділимося сумною вісткою з Рідньою, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 26-го травня 1987 р. відійшла у Вічність в Рочестері, Н. Й.

наша МАМА, ТЕЩА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ ГРИНИШИН

нар. 1896 р. на Лемківщині, Зах. Україна.

ПАНАХИДА в середу, 27-го травня 1987 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Гаріса, Рочестер, Н. Й.

ПОХОРОН в четвер, 28-го травня 1987 р. о год. 12-ій в полудне на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви просить опечалена Родина:
доньна — ІРИНА ВОЛЯНСЬКА
син — ОЛЕКСАНДЕР ГРИНИШИН в Англії
синова — ВІРА ГРИНИШИН
внучки —
ТАНЯ ГРИНИШИН з дітьми НАДІЄЮ І ПЕТРОМ
ЛЕСЯ СТЕЦІВ з дітьми СТЕПАНОМ І УЛЕЮ
внук — д-р РОМАН ВОЛЯНСЬКИЙ з родиною

Ділимось сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Друзями, що в суботу, 23-го травня 1987 р. упокоївся в Бозі в Енґлвуд, Фльорида

СВ. П. ІНЖ.

ІВАН СЛОБОДЯН

народжений 5-го грудня 1913 р. селі Глібові, на Тернопільщині.

Покійний закінчив студії в Університеті Ровд Айленд і працював у Сікорскі Ейр Крефт і Ню Йорк Стейт Департамент Транспортації.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися з церкви св. Івана Хрестителя в Баффало, Н. Й. в середу, дня 27-го травня 1987 року.

Горем прибиті:
МАРІЯ — дружина, з дому КУШНІР
дочка — АННА МАРІЯ з мужем інж. ІВАНОМ СУСЛОЮ і двома внуками АНДРІЄМ І ДАНИЛКОМ
дочка — ЕВГЕНІЯ з мужем ПЕТРОМ ВОЛЯНЮК і двома внуками ХРИСТИНОЮ І СТЕФАНКОМ
брат — МИРОСЛАВ в Україні
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді і Україні

ЗАМІСТЬ КВІТІВ
Як нев'янучий вінок на могилу

бл. п. мґра прав Богдана Ковшевича

складаємо 150,00 дол. на ФУВУ в Ню Йорку.

Дружині Покійного Дорогій Пані Каті, Доням та всій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

АННА і
д-р МАРТА ПОЛІТИЛО

СЛОВА ВДЯЧНОСТИ ДЛЯ ТИХ, ЩО РАЗОМ З НАМИ ЖАЛУВАЛИ

В трагічний час, хоч удар сподіваний, годі холоднокровно до нього приготовитися. ви, дорога родино, приятелі та українська громадо для нас це зробили, доповнили чого ми самі не зуміли, прилучилися до нашого сумного похоронного походу й спільно з нами відпровадили Покійного на місце вічного спочинку, поділяли наш жаль, вшанували пам'ять по ньому!

Наш, мій Найдорожчий Муж, Незаступимий Батько та Дідо

бл. п.

ЛЕВ РЕЙНАРОВИЧ

відійшов від нас у вічність 31-го січня 1987 Божого року.

Злослива недуга скоро нищила його сильний організм, ще рік тому його голос звучав повною силою і красою. В часі боротьби з недугою Ви його не опускали, стояли при ньому, старалися допомогти, як можна було: братанич, д-р Зенко Рейнарович постійною допомогою, о. Юрій Бінковський і о. Протопресвітер Іван Ткачук духовною опікою, а о. Протопресвітер Гилярій Вроблевський наповняв потіхою та надією. Знайомі лікарі й приятелі вислухували терпеливо його скаргу, давали пораду, піддержували на дусі, як могли. А, по смерті, клепсидри від ОМУС-у й Української Опери ім. Лисенка (попередньо УО Ансамблю) в Ню Йорку, разом з нашими проголосили світові сумну новину. 12-го лютого появилася на данках „Свободи" тепла згадка про Лева Рейнаровича, як ми довідалися пера проф. Р. Кухара. В сороковий день по смерті були відправлені Служби Божі й поминання в українських католицьких церквах: св. Духа в Брукляні, Покрова Божої Матері в Озон Парку та св. Михаїла в Ню Гейвені, як також в українській православній церкві Всіх Святих в Ню Йорку, Н. Й. Офірувано багато Служб Божих та цілорічних поминань за упокій душі Усопшого, наспіло чимало листів із співчуттям.

Під час обох Панахид в похоронному заведенні „Сенка", каплиця не вміщала людей. Домовину обставлено цвітами. У заупокійних відправах служили Високопреподобні Панотці, парох о. дек. Юрій Бінковський, о. протопресвітер Іван Ткачук, о. Петро Огірко й о. Богдан Карась.

На першій Панахиді співав хор зложений з хористів парафії св. Духа й парафії Покрова Божої Матері. Промовляли: Голова Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій Округи Великого Ню Йорку Петро Шпонтак і Іван Подусовський від бруклінської громади. На другій Панахиді співав чоловічий хор „Думка" й промовляли: Степан Крижанівський, приятель і знайомий ще з часів Української Львівської Опери, від ОМУС-у та від 21-го Відділу СУА в Брукляні, голова п-ні Емілія Ройовська.

Під час ПОХОРОННОЇ СЛУЖБИ БОЖОЇ, 5-го лютого, несподівано із хорів залунав спів. Заслуга це проф. Тимоша Білостоцького та проф. Романа Левицького, який, вже о 6-ій годині ранку виїхав з Елізабету, Н. Дж., щоб допомогти в похоронній відправі, перебрав хор у свої руки і своїм сольоспівом „Со Святими упокой" гідно попрощав товариша по співочій професії. Прощальну жалібну проповідь над домовиною, сам зворушений до сліз, зворушуючи всіх, виголосив о. Богдан Карась.

Тіло Покійного спочило на цвинтарі св. Духа у Гамптонбурзі, Н. Й. серед гарної земної природи, а понад ним зависло небо, Божа таємниця, вічне спасіння, куди відходять праведні душі.

З цього місця хочемо також поіменно подякувати за ЦВІТИ:

У. О. ім. Миколи Лисенка, Церковному Хорові св. Духа, Українському Національному Домові в Брукліні, д-рові Романові й Олі Дзядовим, Степанові й Ользі Крижанівським, п-ні Катерині Пендо з родиною, п-ні Емілії Ройовській з родиною, п. Александрові Когутові й маестрові Джозефові Мурольо.

ЗАМІСТЬ ЦВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ, ЗЛОЖЕНО ГРОШЕВІ ПОЖЕРТВИ:

$100 на Гарвардський Проєкт — Степан і Надя Костики;
$25 на Сиротинець в Бразилії — Микола і Стефанія Чорні;
$269 на Український Музей в Ню Йорку: від 21-го Відділу СУА в Брукліні; $5 — К. Кунька; $10 А. Заплітна; $20 Гл. Слабіцька; $2 К. Осадчук; $5 А. Сірант; $10 М. Світій; $10 М. Гуссаковська, $10 М. Бахір; $15 Р. Посікіра; $5 М. Долгун; $5 М. Щерба; $5 А. Чорній; $20 Е. Ройовська; $10 І. Кордуба; $20 Е. Саноцька, $25 О. Подусовська; $25 Л. Кучерська; $25 М. Буліч; $10 О. Богданович; $20 Т. Шайда; $10 М. Бучек; $5.00 А. Цюпа.
$500 на АНЧЕЙН (в заокругленій сумі): $100 Я. Бобак з родиною; $50 Український Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку; $50 о. протопресвітер Г. Вроблевський, $50 д-р Марія Овчаренко; $50 І. В. Гуменюк; $30 Валентина Переяславець; $30 інж. Дарія Мосора-Франкен; $25 Церковний Хор св. Духа; $20 З. Барвицька; $20 М. Стефанишин.

Дякуємо за ваші молитви, приязність, великодушність і жертвенність.

дружина — МАРІЯ РЕЙНАРОВИЧ
Дочка — АНЯ
й внучка — НАТАЛКА

Ділимося сумною вісткою із Знайомими, що 24-го травня 1987 р. по довгій і тяжкій недузі відійшла у вічність

наша Дорога
МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

КАТЕРИНА СТЕЦУРА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 27-го травня 1987 р. о год. 10-ій ранку з похоронного заведення Колодій-Лазута до церкви св. Андрія, Парма, Огайо, де о год. 10:30 була відправлена ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА, а опісля Тлінні Останки були перевезені на цвинтар свв. Петра і Павла, Парма, Огайо.

Залишила в глибокому смутку:
синів —
ІВАНА з дружиною ІРИНОЮ і сином ІВАНОМ
МИХАЙЛА з дружиною ІРИНОЮ
ЯРОСЛАВА з дружиною ВАРВАРОЮ з дітьми ХРИСТИНОЮ, МИХАЙЛОМ І СТЕФАНОМ
д-ра СТЕФАНА
брата — ТЕОДОРА БАЙКО з дітьми ОКСАНОЮ І ДАРІЄЮ
сестрінку — АННУ ДАНИЛИШИН з чоловіком НИКОЛОЮ і донькою
сестрінка — МИХАЙЛА ДАРМОХВАЛА з дружиною ЛЮБОЮ і дітьми
сестру — АННУ ДАРМОХВАЛ з чоловіком НИКОЛОЮ і дітьми в Україні

ПОДЯКА

Дня 18-го січня 1987 р. відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ

бл. п. інж.

ПЕТРО САВЧИН

Цією дорогою хочемо подякувати сердечно всій Родині, Приятелям за участь в похоронах, за жертви на Святі Служби Божі, співчуття, квіти, телеграми, телефони, присутність на відправах у сороковий день смерти.

Передусім дякуємо щиро оо. Василіянам: о. Лаврентієві, о. Левові і о. Орестові за зворушливі похоронні обряди. О. д-рові Юрієві Ґерич з Оттави за численні Служби Божі і молитви в намірення Покійного. О. Петрові Огіркові і П-ву Крупкам за Поминальні Богослуження в Озон Парку. Панові І. Хоминові за гарний спів на Богослуженнях. Товаришам наших дітей, членам Загону Червона Калина за участь в Панахиді за жертви на Служби Божі, а особлива подяка п. Евгенові Брожині за всі його труди і співчуття.

Тяжко в тім короткім оголошенні подякувати належно за всі труди і зусилля приїхати з далека на похорон, бо тоді була жахлива буря і вся комунікація була здержана.

Родина ближча і дальша зложила $2.100 на потребуючих священиків в Польщі, які в дуже невідрадних обставинах дають духову поміч нашим братам, які остали вірні своїй Церкві. В кредитівці „Самопоміч" в Ню Йорку є конто — 13401-00, на яке можна вплатити свою жертву на ту благородну ціль. Адреса: Self Reliance. 108 Second Avenue, New York, N. Y. 10003

Ще раз велике „Спасибіг" від
дружини СТЕФАНІЇ І ДІТЕЙ

КІНЦЕВА ІМПРЕЗА В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк. — Управа Літературно - Мистецького Клюбу запрошує зацікавлених на кінцеву імпрезу сезону, яка відбудеться у великій залі Дому УВФ при 136 Друга авеню, в п'ятницю, 29-го травня ц. р., о год. 7-ій вечора. Доповідь ілюстровану прозірками п. з. „Моя мандрівка по Ісляндії", виголосить інж. Дам'ян Ліщинський

Успіх Х. Михайлишин

Христина Михайлишин

Українська громада Філядельфії може гордитися успіхами 17-літньої Христі Михайлишин. Її вибрано до участи у т. зв. міжнародній програмі для провідництва (Інтернешенел лідершіп програм), яка відбудеться в Европі цього літа. Христя є однією з 40 кваліфікованих визначних студентів з ЗСА, що їх вибрано до цієї програми. Про це писала газета „Філядельфія Інквайрер".

Христина буде подорожувати 17 днів по Европі. Вона відвідає Англію, Бельгію і Німеччину. Впродовж цієї подорожі вона матиме нагоду зустрітися і познайомитися з найкращими студентами з цих країн, які надіються стати провідниками своїх країн у майбутньому. Вона вивчатиме і обговорюватиме сучасні світові проблеми, зосереджуючись на проблематиці Західньої Европи. Делеґати до цієї програми репрезентують приблизно 25 країн з різних сторін світу.

Христина є визначною ученицею при Кардинал Докерті гайскул у Філядельфії і належить до найвищих п'яти відсотків її кляси. Минулого року вона дістала нагороду „Визначна учениця" другого року. Вона належить також до „Нешенел Гонорс Сосаєті" і до різних організацій та спортових клюбів.

Х. Михайлишин є ученицею „Рідної Школи" у Філядельфії, належить до 422-го Відділу УНСоюзу, є членом танцювального ансамблю „Волошки", членом Пласту і вчиться музики 12 років. Вона є горда з її українського походження і твердить, що завжди буде брати активну участь в українській громаді.

Христина задумує стати адвокатом та спеціялістом міжнародного права і надіється „запізнати провідників світу з минулим та сучасним України". Останніх кілька місяців вона збирає матеріяли, щоб задокументувати трагедію України у минулому, як і катастрофу в Чорнобилі та трагічну долю нескорених українських політичних в'язнів.

Н. Н.

Вечір, який залишиться в пам'яті

Заходом місцевого Відділу Українського Патріярхального Товариства, що його очолює д-р Зенон Стельмах, відбувся в Дітройті цікавий вечір, у якому голова світового Українського Патріярхального Об'єднання і керівник української радіопрограми „Душа України" інж. Василь Колодчин поділився з присутніми своїми спостереженнями із поїздки 27-ох українських журналістів до Святої Землі і Риму. Поїздку організувала летунська компанія „Аліталія" при співучасти агенції „Л. М" в Монтреалі.

Поїздка-проща відбулася під патронатом і з участи генерального секретаря центрального ювілейного комітету Української Католицької Церкви, єпископа Михайла Гринчишина з Парижу. Взяв в ній участь також проф. політичних наук з університету Лойола в Чикаго д-р Василь Маркусь.

Прелеґент поділив свій репортаж на три частини: у першій розказав про свої спостереження з Єрусалиму, Вифлеєму, Кумрану, Тіберіясу, Єрихону, Назарету та інших місць у Святій Землі, де жив, навчав і проповідував наш Спаситель. Туристи-паломники побували і біля Галилейського озера, почули розповіді про інші відомі місця в Ізраїлі, дізнались про рідкісні археологічні знахідки, взяли участь у Божественній Літургії, яка відбулась під проводом Владики і трьох священиків на Горі Блаженств. Також на ріці Йордані проведено обряд Водосвяття та відновлення хресних обітів. Провідниками туристів були студент-ієромонах Е. Волянський, керівник українських прощ до Святої Землі, і призначений урядом ізраїльтянин.

Із Ізраїлю поїздка-проща українських журналістів переїхала до Риму. Тут вони були прийняті на авдієнції у Папи Івана Павла II, який привітав паломників українською мовою та провів з ними дружні розмови. Промова Папи до наших журналістів була поміщена в „Обсерваторе Романо", а інші італійські газети подали до цієї авдієнції свої коментарі.

В часі побуту в Римі прочани відвідали собор св. Софії, поклонилися мощам Патріярха Йосифа та мали авдієнцію у Патріярха Мирослава Івана, в часі якої обговорено підготову до VI конгресу мирян, який має відбутися у вересні ц. р. і яким УПСО плянує започаткувати Ювілейні святкування 1000-ліття Хрищення України.

Побут прочан у Римі тривав всього два дні, та навіть в так короткому часі вони вспіли відвідати Патріярший Двір, храм Жировицької Богоматері, оглянули готелі, в яких найдуть приміщення паломники в часі святкувань Тисячоліття Хрищення України вліті 1988 року.

У третій частині інж. Колодчин згадав про Івана Дем'янюка, процес якого тоді саме розпочався. Заходи прелеґента відбути інтерв'ю з підсудним не увінчалися успіхом. Зате він мав довшу розмову з його оборонцем адвокатом Марком О'Коннором. О'Коннор твердив, що, на його думку, Іван Дем'янюк є невинний, а суд має над ним символічне значення — розправи над українцями, підказаної чужою рукою. Рівно ж прелеґент відмітив, що на основі спостережень О'Коннора публічна опінія про цей процес-шов починає мінятись в користь підсудного, бо появляються вже в ізраїльській пресі голоси, які ставлять під сумнів доцільність цілого цього процесу, який коштує мільйони. Адвокат має надію, що Іван Дем'янюк буде звільнений.

Доповідь-репортаж інж. Колодчина була ілюстрована прозірками з Риму і Єрусалиму. Тема доповіді-репортажу дуже цікава і актуальна. Вона зібрала несподівано велике число учасників. На жаль, невелика заля не могла всіх охочих прослухати репортаж помістити, і багато з них мусіли повернутись додому.

Ф. К.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплямовані такі турніри:

3-5-го липня — УСЦАК-Схід
8-9-го серпня — Подвійні гри
5-7-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
19-20-го вересня — Запрошеневий УНС
26-27-го вересня — Подвійні гри Пласт
10-11-го жовтня — КЛК

Подих давнини у майбутнє нації

Чим ближче річниця Хрищення України-Руси, тим сильніше відчувається велич цього історичного акту. Помітне піднесення в українській громаді, відчувається атмосфера внутрішнього, а може й підсвідомого подекуди хвилювання навіть серед тих, які, здавалося б, приймають усе вже тільки раціонально: дійсне для них тільки те, що основане на емпіричних дослідах, що можна прагматично й річево застосувати в житті — особистім і суспільнім, та й у житті нації. І серед них відчувається застанова, може тривога... Це подія творення української християнської нації стукає з повною силою у душі українців світу. Нація наша у великому розпорошенні і територіяльному і духовому, тому тільки безмежна сила Божа, тільки невмируще слово Христа спроможні об'єднати у цю грізну годину всіх.

5-го квітня ц.р. відбулася у Філядельфії імпреза, влаштована 20-м Відділом Союзу Українок Америки ім. Олени Теліги. Проводила програмою Марія Касіян, голова Відділу. Численна авдиторія свідчила про зацікавлення громади і самою темою 1000-ліття і виконавцями програми.

Запрошений з Фльориди д-р Б. Корчмарик, автор праць з історії українського середньовіччя та Київської культури в давнині й за гетьманської України XVII-XVIII століть, виголосив доповідь на тлі привезеної ним карти Европи IX-XIII століть. Тема доповіді — „1000-ліття Хрищення України-Руси та оборона історичної правди".

На столі розложені були книжки: твори самого автора, як і ті чужинні джерельні праці, на які покликається автор у своїх творах. Автор доповіді скритикував неточності популярних українських історичних підручників, виданих вже після Другої світової війни на еміґрації. Повторювання правди у спрощеній і узагальненій формі з неточностями та з закраскою патріотичних фраз не віддзеркалює історичної правди, а хіба „півправду", що стає зброєю в руках наших ворогів і противників. Настанова доповідача відвоювати право на історичну правду серед своїх і чужих інтелектуальних і політичних сфер у світі заслуговує на повне признання і вдячність. Щоб знайти оте зерно правди і вистудіювати її, потрібна велика наполеглевість, потрібне уміння користуватися науковим апаратом, а при тому і замилування до предмету студій. Саме всі ці властивості доповідача можна було ствердити в процесі його доповіді. Головні тези автора були: в половині IX ст. Київська держава мала вже характер імперії, маючи могутню фльоту (200 кораблів), яка за князя Аскольда напала на Візантію як суперницю державних інтересів Руси (тільки чудо Покрови Богородиці спасло тоді храми Візантії від руїни), а також маючи свої колонії-племена на північній території аж до озера Ладоги, на сучасній території Росії (Московщини); князь Олег, варяг, перебрав владу в Києві в 882 році і провадив дальше ту саму політику Київського центру — боротьба з Царгородом як державним суперником; події кінця IX і X століть — це шлях зросту й могутности Київської Руси, що довели до акту Хрищення і духового та культурного скріплення Руси-України визнанням „нової віри". Цього довершив князь Володимир Великий в 988 році, а ми ж його нащадки.

Творення московського (російського в новій термінології) народу як такого тісно пов'язане з творенням московської держави, що почалася в другій половині XIII століття за Данила, сина Александра Невського. Російські історики Н. Тіхоміров і А. Ключевський стверджують цей історичний факт, називаючи при тому Данила „родоначальником Московського княжого дому". Етнічний розвиток переселених туди слов'янських племен, що оселилися поступово десь між кінцем VI і IX століттями на угро-фінському субстраті північних теренів, став після створення Московського князівства (1263-1303) і завойовання окремих самостійних князівств — Твери, Суздаля, Ростова, Володимира над Клязьмою і інших земель — елементом в процесі творення сучасного російського чи московського народу. Суперництво Суздаля як князівства із столичним Києвом в другій половині XII ст. ще не було виявом волі московського народу чи держави, які ще в той час не існували як такі.

Росіяни, як і інші народи, що входили в склад держави Київської Руси, мають право відзначати роковини Хрищення Руси, що була тоді імперією і охоплювала також і периферії північних теренів, де вже проживали і тоді предки сучасного російського народу, тому що християнство стало в 988 році державною релігією, отож офіційною релігією всього державного терену Руси із столицею в Києві. Росіяни, однак, не мають права присвоювати собі пріоритету в події Хрищення Руси, тільки завдяки тому, що цар Петро І прийняв грецький варіянт цієї назви в формі „Россія" для своєї новоствореної московської імперії в кінці XVII ст. Присвоювання собі чужої історії є духовим злодіянням.

На мапі европейського середньовіччя видніли державні кордони трьох імперій: Святої Римської імперії, Візантійської імперії і імперії Київської Руси.

Мистецька програма складалася з художнього читання поетичних і прозових творів на тему раннього християнства в Русі-Україні та з вокальної частини.

Мистецьке читання виконав запрошений з Вашінгтону Микола Француженко, у минулому актор київської школи Ревуцького, тепер редактор „Голосу Америки". Підбір творів для рецитації був дуже вдалим. Це була поема В. Барки „Апостоли" із візією благовісників слова Христового і з Андрієм Первозванним серед них. Був це уривок поеми раннього П. Тичини „Золотий Гомін", що симфонією слова прозвучало в 1918 році в Києві.

Мистець прочитав також уривок із „Каравел" Юрія Клена з поеми „Володимир". На спогад нащадкам видніє його монумент над Дніпром і дотепер:

Пануючи над обширом ланів,
Він на горі, відлитий з бронзи, станув.
Під ним хвилюються моря каштанів,
А від Дніпра доносить вітер спів.

Маестро вибрав і прозу для свого художнього читання, а саме уривок із роману Семена Скляренка „Володимир", що немов на великому монументальному полотнищі зобразив тисячолітню подію — акт Хрищення Руси-України: „Людіє мої! — почав князь Володимир. — ... Одвіку ми по покону отців вірили й молились богам Перуну й Даждбогу, Волосу й Стрибогу, але нині ці боги вже не пристановище в трудах і на ратях наших. Інший бог дасть нам рятунок, — той, що захищає багатого й убогого, князя і смерда, той бог що після бренного нашого життя на землі, дарує життя вічне, радість і щастя на небі. Ім'я цьому Богу — Христос!".

В передостанньому творі прозвучали слова поезій: „Софія", „Ми", „Ярослав Мудрий". Це твори зі збірки Федора Малицького. Поемі „Софія" передувало мотто Е. Маланюка:

Тайни тисячоліття — в Софії стрункій,
Що поблідла, але ще ясніше, ще вище
Вироста, як молитва, в блакить.

Відчувалася в авдиторії глибока вдячність усім творцям художнього слова і гостеві — маестрові Миколі Француженкові за прямо неперевершене виконання цих творів.

Вокальну частину програми майстерно виконала Надія Оранська, це відоме і люблене сопрано, зокрема філядельфійського терену. Фаховий акомпаньямент виконала молода піяністка мґр Леся Рудий. Прозвучали твори: „Богородице" на слова Славутича, музика М. Фоменка, „Страдальна мати" І. Соневицького, „Достойно есть".

Цим закінчилося духове свято для Філядельфійської громади. Членки 20-го Відділу Союзу Українок Америки гостили учасників чаєм і солодким.

Н. Пазуняк

Пам'яті Ю. Холодняк

У понеділок, 27-го квітня 1987 року, у Пармі, Огайо, в сні закінчила життьовий шлях учителька Юлія Холодняк, скромна українська мати.

Народилася вона 27-го грудня 1898 року в Коломиї в родині архітекта Дзюбенського, але окупація Галичини царською Росією відлучила її в 1915 році від родини і перекинула до Харкова. Там закінчила Епархіяльне училище і вчила в десятирічках математику, а потім німецьку і французьку мови.

В 1937 році учительку Юлію вивезли в Сибір на десятирічне заслання, з якого однак пощастило її повернутися по чотирьох роках. Скитальчі роки прожила в таборі в Авґсбурзі, Німеччина, а від 1951 року у Клівленді. На еміґрації вчила в українських школах та була активною членкинею жіночих організацій і православних парафій. Повдовіла 4-го лютого 1978 року після 57 років подружжя з харківським учителем Іваном Холодняком і кінцеві літа прожила під опікою єдиної дочки мґр Едити Морозинської. Св. п. Ю. Холодняк була членом 334-го Відділу УНС.

Похоронні відправи служили о протоієрей Іван Наконечний і декан митрофорний протоієрей Степан Ганкевич із собору св. Володимира в Пармі, а тлінні останки спочили 30-го квітня 1987 року побіч могили її чоловіка у православній секції цвинтаря Бруклин Гайтс у Клівленді. Від громадянства попрощав Покійну Юлію Степан Кікта.

С. К.

Чи Ґорбачов...

Закінчення зі стор. 2.

на зі становища генерального секретаря партії в 1922 році. Теж показано фільм про сталінські масакри.

Є також незначні полегші в мистецтві: появляються книжки на раніше недозволені теми; в театрі легко критикують партійну знать (але тільки „дрібненьку рибку").

Завважується, що трошки як би настала маленька „відлига" в національних літературах, в тому й в українській літературі. Дозволено письменникам і поетам „нарікати" на „занедбання" неросійських мов. Дозволено друкувати деякі раніше недозволені твори.

Але переслідування дисидентів, а головним чином, борців за національні права неросійських народів, не припиняються. Хоч нещодавно там звільнено кількох жидівських дисидентів і „рефюзників", у тому числі і Сахарова, проте багато тисяч борців за національні права неросійських народів, далі караються у карних таборах і „психушках".

З багатьох українських політичних в'язнів запроторених на довгі роки, звільнили лиш кількох, а таких довголітніх українських політичних в'язнів, як Левко Лук'яненко, Юрко Шухевич, Світличний та інші, не звільняють.

Про сталінські жахливі чистки тільки делікатно натякають, що такі існували, але їх не засуджено; про регабілітацію невинно закатованих жертв, не згадують; далі замовчують і заперечують голод в Україні в 1932-33 роках, під час якого загинуло понад 7 мільйонів жертв.

• • •

Закінчуючи ці наші роздумування про „другу" московську революцію, б'ємо на сполох: ще не вигоєно ран і не засуджено наслідків „першої" московської революції — а вже московські душогуби почали голосити про — „другу".

Вістки про цю „другу" московську революцію викликають тривогу: чи не буде вона такою ж жорстокою, як була „перша", большевицька революція? Чи совєтська влада, побачивши, що їхня тюрма народів може розпастися у вирі національних революцій, бува, знову не почне здушувати її морем крови і горами трупів?

Над цією справою треба глибоко застановитися всім поневоленим неросійським народам, а в тому зокрема українцям треба почати робити відповідні заходи, щоб бути до цих подій добре приготованими.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 31-го ТРАВНЯ 1987 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Братства св. Миколая — 5-ий Відділ УНС о год. 5-ій по пол. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. Просимо прийти вислухати звітів, вирівняти вкладки і послухати інформацій управи. — В. Левенець, гол., М. Климишин, секр.